
Idees força i reflexions
Interacció i Compromís Social

1. Vincles amb els actors socials implicats en la Sostenibilitat

- La Declaració de Sostenibilitat és una primera aproximació al compromís de la universitat amb el seu entorn social. Un cop aprovada, la UPC ha d'iniciar un procés de crítica sostenibilista de la realitat social.
- En aquest sentit, i per tal d'afavorir l'activitat del PDI/PAS en aquest àmbit, es fa necessari un major reconeixement institucional del personal vinculat a aquestes tasques de recerca, docència i projecció social.
- La universitat però no és l'únic actor que realitza accions en aquest sentit. Per tant, s'ha d'incrementar la relació i donar un major suport a les propostes impulsades per la societat civil. Una de les propostes realitzades és incrementar la relació institucional amb la World Federation of Engineering Organizations (WFEO).

2. Resposta de la UPC a les demandes socials

- Tot i que la llibertat de càtedra estableix la possibilitat dels docents i investigadors d'orientar la seva activitat cap a disciplines del seu interès immediat s'ha de facilitar i incrementar la interrelació amb els agents del teixit social de forma que permetin orientar les necessitats ambientals i socials en recerca i educació.
- En aquest sentit s'han suggerit algunes iniciatives vinculades a la realització de PFC/TFC. Per una banda, la creació d'un banc de projectes que donin resposta en aquestes demandes i per altra, orientar projectes específics cap a la seva resolució.
- Una altra possibilitat és que entitats com ara ESF, el CCD o organitzacions de segon nivell com la FCONG i altres vehiculitzin aquestes iniciatives.
- En aquest marc es proposa la realització de Science Shop pilots des de diferents reptes, especialment l'aigua, la Responsabilitat Social de la Tecnologia i el cicle dels materials.

3. Estimular la Responsabilitat Social de la Tecnologia

- Afavorir el control social de la tecnociència (comunicació i seguiment de les aplicacions de la recerca i els seus impactes)
- Estimular la creació d'un *Observatori* per avaluar la responsabilitat social de la tecnologia i ajudar a orientar la recerca envers les necessitats socials

4. Estimular la participació dels estudiants en l'impuls social de la sostenibilitat

- Algunes de les accions proposades en aquest apartat són la introducció a l'enquesta anual de preguntes sobre sostenibilitat
- Promoure la informació i la difusió del Pla UPC Sostenible 2015 i del llistat de recursos, unitats, associacions, etc. vinculats a la sostenibilitat. Es proposa usar mitjans com la carpeta UPC.
- És indispensable per altra banda, elaborar el catàleg i l'oferta específica per estudiants.

Idees força i reflexions

Recerca

1. La recerca en Sostenibilitat realitzada a la UPC no es visibilitza suficientment.

- S'han desenvolupat diverses iniciatives de recopilació i comunicació de l'activitat científica a la UPC (Portal UPC Sostenible 2015, DRAC –antic Fènix-, web UPC, notícies de recerca UPC, etc.) però o bé el seu coneixement a nivell intern és baix, o bé no es fomenten mecanismes de transmissió de la informació entre les unes i les altres.
- Aquest fet genera que les empreses quedin molt lluny de la recerca realitzada a la universitat i que a nivell social no es pugui influir en la decisió dels criteris que han de marcar les pautes de la recerca en Sostenibilitat. En aquest sentit és important comptar amb una major implicació del Consell Social de la UPC.

2. Reconeixement institucional i promoció de la Recerca en Sostenibilitat.

- La diferent consideració institucional de la recerca en Sostenibilitat respecte a altres tipus d'activitats considerades més científiques i/o tecnològiques dissuadeix a molts investigadors d'aprofundir en aquest camp. Per aquest motiu, la universitat hauria de fer un esforç per reconèixer els grups de recerca que desenvolupen la seva activitat en aquest camp.
- El sistema d'avaluació de l'activitat de la recerca de la UPC no ajuda a aquest objectiu per la qual cosa, s'ha proposat la creació d'un grup de treball que reflexioni entorn a aquests aspectes, i especialment, que estableixi la forma d'introduir criteris més humanistes en l'avaluació de la recerca.
- A més a més, la universitat hauria de promoure la creació de beques i d'un fons per a projectes demostratius.

3. Esforç per a una definició: Què significa fer recerca en Sostenibilitat?

- Prèviament a la promoció, difusió i estímul d'una recerca específica es planteja el dubte de què significa fer recerca en Sostenibilitat. La paraula s'ha convertit en una moda; cal doncs, fer un esforç per aclarir què és recerca en Sostenibilitat.
- Un cop fet cal fomentar des del Rectorat la creació de Grups de Recerca transversals i un tipus de Recerca que afavoreixi la multidisciplinarietat. Els grups transversals han de compartir una visió més ampla sobre el projecte i totes les fases per a la definició i resolució del problema.

4. Enfocament de la recerca a temes socialment urgents

- La recerca actual és condicionada especialment per la demanda externa d'administracions i empreses, amb un enfocament principalment a curt termini i orientada al present i al mercat. No obstant, temes cabdals com la crisi ecològica o els Objectius del Mil·leni són deixats de banda perquè no són políticament i/o econòmicament interessants.
- La universitat pública hauria de prioritzar temes de recerca importants des del punt de vista social, urgents i a llarg termini, a més d'integrar la recerca en política tecnològica.

Idees força i reflexions

Formació

1. Visibilització dels progressos realitzats per la UPC

- En l'últim any s'han dut a terme diverses iniciatives a nivell d'Educació per a la Sostenibilitat, que no han tingut suficient difusió. En aquest sentit, el màster en Agricultura per al Desenvolupament, la intensificació de la EUETIB, el Màster en Sostenibilitat, la iniciativa de l'ICE sobre «Com ambientalitzar una assignatura no ambientalitzable», l'itinerari Medi Ambient i Sostenibilitat al Màster d'Enginyeria Civil, etc. són algunes de les accions realitzades, que no han arribat a tots els racons de la universitat, i menys al conjunt de la societat.
- S'ha de fer un esforç major per tal de promoure, debatre, incentivar, i comunicar tot allò que es fa i es farà. Per aquest motiu, s'ha de procurar que el Mapa de la Sostenibilitat estigui actualitzat el més aviat possible i per exemple, promoure seccions fixes a mitjans com Informacions o e-Informacions.

2. Promoció de la Sostenibilitat entre el sector estudiantil

- Els estudiants d'avui de la universitat són els professionals de demà de la societat. Per aquest motiu, s'ha de reforçar l'activitat dirigida a aquest sector a la UPC.
- S'haurien de potenciar accions com introduir criteris de sostenibilitat en la formació contínua; reforçar l'oferta de beques per a PFC/TFC relacionats directament amb temes de sostenibilitat i en general, afavorir la implicació activa dels estudiants sempre que sigui possible.

3. Integració de noves àrees/disciplines dins les apostes transversals

- L'Educació per a la Sostenibilitat és una nova àrea científica en auge a la UPC. Una acció determinant per al seu èxit és potenciar els grups de recerca entorn aquesta àrea per a què aprofundeixin en el seu estudi. Algunes de les propostes aparegudes en aquest àmbit és la promoció d'anys sabàtics i l'atorgament de responsabilitats a la CUS.
- Una altra disciplina emergent és d'Agricultura per al Desenvolupament Humà Sostenible, ja que cada cop està més en les agendes polítiques i l'activitat dels grups de recerca de la UPC es va enfortint. Cal potenciar-la des del punt de vista de l'educació.

4. Enfortiment de les capacitats en Educació per a la Sostenibilitat del professorat

- Per a promoure la integració de criteris de sostenibilitat en els diferents plans d'estudi dels diferents graus formatius és essencial disposar d'un professorat ben informat i capacitat. Per aquest motiu és imprescindible reforçar l'oferta formativa per al PDI a través de diferents mitjans, especialment, a través d'iniciatives que procurin la implicació activa a nivell d'escola.
- Algunes d'aquestes vies són la promoció d'un espai de reflexió contínua sobre la Ciència i la Tecnologia sostenibles; espais d'autoaprenentatge; disseny de seminaris curts, etc.

Idees força i reflexions

Gestió interna

- 1. Cal incrementar e impulsar la visibilització dels progressos a l'àrea de gestió.**
 - La comunitat universitària no rep informació sistemàtica i estructurada dels programes i actuacions realitzades, especialment en aquells àmbits on la UPC innova i modifica els hàbits dels usuaris (programa UPCO2) per tal d'incrementar la seva implicació.
 - D'altra banda, es fa necessària més difusió i ús del portal de seguiment de consums de recursos SIRENA, així com la comptabilització i control sobre la recollida selectiva de residus (paper i cartró, envasos lleugers, matèria orgànica, etc.) i definir i aplicar indicadors específics en mobilitat i consum d'energia equivalent.

- 2. Cal aprofitar l'experiència del projecte EMAS per la resta de centres**
 - El projecte EMAS presenta una oportunitat per experimentar un nou model de gestió ambiental interna a l'entorn de la UPC, i per tant, cal aprofitar l'experiència del projecte EMAS per la resta de centres. Aquesta tasca se centra en la definició i comunicació dels indicadors de seguiment que siguin comuns a diferents centres/campus i l'establiment de comparatives, la creació d'una estructura formal de gestió ambiental als centres pilot i el desenvolupament i comunicació efectiva de la innovació en impactes positius indirectes que genera la UPC (formació i recerca de professionals amb coneixements i eines de sostenibilitat).

- 3. Promoure la internalització de processos i tasques ambientals als perfils de llocs de treball**
 - Aquest fet generarà una major implicació del personal en la gestió ambiental, i encaminarà l'organització a la coordinar d'un equip d'interlocutors operatius PSA/PDI a cada centre.
 - Algunes eines aportades en aquesta línia de treball són la millora de la comunicació interna dels protocols interns de gestió (residus, control de consums, compra verda, mobilitat) mitjançant web i eines dinàmiques i la creació d'un curs específic en gestió ambiental ofertat per l'Oficina de Formació a PAS i personal interessat.

- 4. La definició i implantació d'un model de mobilitat als campus UPC**
 - El model de mobilitat hauria de ser iniciat mitjançant proves pilot demostratives i la definició i seguiment d'indicadors específics, que permetin assolir objectius clars en reducció d'impacte, comunicació efectiva i canvi real d'hàbits en mobilitat.